

**СТРУЧНО МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ ФОРМИРАНЕ РЕШЕЊЕМ ДИРЕКТОРА
ПЕДАГОШКОГ ЗАВОДА ВОЈВОДИНЕ
(број Решења: 1092 од 9.10.2018. године)**

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Математика 1 (први, други, трећи и четврти део)*, уџбеника математике за први разред основне школе на словачком језику, аутори Ива Иванчевић Илић, Сенка Тахировић, „Логос“, Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Математика 1 (први, други, трећи и четврти део)*, уџбеника математике за први разред основне школе превод истих аутора, одштампаног на српском језику, издавача „Логос“, Београд којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу решењем број: 650-02-00101/2018-07 од 27.4.2018. године.

Уџбеник је подељен садржински на четири дела. Први део обухвата три тематске целине: *Предмети у простору и односи међу њима*, *Линија и област* и *Класификација предмета према својствима*. Други и трећи део садрже поглавље *Природни бројеви*. У четвртм делу обухваћена су поглавља *Природни бројеви* и *Мерење и мере*. Сва четири дела уџбеника имају истоветан увод *Кратак водич кроз уџбеник*.

**ОЦЕНА ДА ЈЕ РУКОПИС ПРЕВОДА УЏБЕНИКА УСКЛАЂЕН СА
СТАНДАРДИМА КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА**

Анализиран је **Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.**

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4.

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које се могу лако исправити и које углавном не нарушавају разумљивост градива:

Први део уџбеника:

- корице уџбеника - погрешно написано име аутора уџбеника („Ivana Ivančevićová-Ilićová“);
- унутрашња страна корица - не садржи превод упутства за активацију е-издања на словачки језик;
- страна 1 - погрешно написано име аутора уџбеника („Ivana Ivančevićová-Ilićová“);
- страна 2 - погрешно написано име аутора уџбеника („Ivana Ivančevićová-Ilićová“);
- страна 2 – измењено име и презиме извршног уредника („Aleksandra Milikićová“);
- страна 2 – измењени аутори графичког обликовања уџбеника;
- страна 2 – недостаје број у вези тиража уџбеника;
- страна 3 – назив тематске целине *Предмети облика круга, правоугаоника, квадрата и троугла* није преведен у потпуности, изостављена је реч „*квадрата*“ и није правилно преведена реч „*правоугаоника*“ („*Predmety kruhového, pravouholníkového, štvorcového a trojuholníkového tvaru*“);
- страна 5 – изостављање предлога у реченици „...о којима се говори у лекцији“

- (, ... o ktorých sa hovorí lekciách. “); реч „ лекција “ је преведена у облику множине уместо једнине („ lekciách “);
- страна 14 – појмови „ на “, „ налево “ и „ надесно “ нису истакнути у тексту („ на, doľava, doprava “);
 - страна 16 – трећи задатак није преведен у целости, налог „ одлети три поља нагоре и једно надесно “ није преведен у потпуности („ odletel o tri políčka nahor _... “);
 - страна 17 – појмови „ усправном “ и „ водоравном “ нису истакнути у тексту („ kolmej “, „ vodorovnej “);
 - страна 28, 41 – појам за одређивање просторних односа „ у “ преведен је у уџбенику одвојено на два начина („ vnúri “ на страни 28 и „ v “ на страни 41), сврсисходније би било заједничко навођење оба појма („ vnútri (v) “);
 - страна 29 – појмови „ на “, „ у “ и „ ван “ нису истакнути у тексту („ ...poskladaj na policu alebo do škatule. Šaty vždy odlož do skrine, nenechávaj ich mimo skrine. “);
 - страна 31 – превод реченице „ За цртање правих линија обавезно треба користити лењир. “ није правилан, уместо нетачне конструкције „ Na kreslenie... “ адекватна је формулација „ Pri rysovaní... “ („ Na kreslenie priamych čiar záväzne treba používať pravítko“);
 - страна 31 – превод конструкције „ Лењир је справа ... “ („ Pravítko je náčinie ...“) није правилан, адекватнији је превод „ Pravítko je nástroj ...“);
 - страна 32 – превод конструкције „ ... да препознаш и разликујеш праве, криве и изломљене линије и да можеш да их нацрташ. “ није правилан („ ... rozpoznať a rozlíšiť priame, krivé a lomené čiary a nakresliť ich.“), адекватан израз је „ narysovať ich “);
 - страна 33 – превод налога „ Помоћу изломљених линија нацртај у једном потезу “ није правилан („ Pomocou lomených čiar narysuj jedným ťahom “), адекватан израз је „nakreslí“;
 - страна 33 – превод налога „ Настави да црташ линије као што је започето. “ није правилан („ Pokračuj v rysovaní čiar tak, ako je začaté. “), адекватан је израз „ v kreslení “);
 - страна 54 – појмови „ дугачки “, „ кратки “, „ краћи “ и „ најкраћи “ („ dlhé “, „ krátke “, „ kratšie “, „ najkratšie “) нису истакнути у тексту;
 - страна 56 – израз „ најкраћи канап “ није преведен правилно („ najkratším povrázkom “), адекватнији израз је „ najkratším motúzom “);
 - страна 59 – појам „ дугачки “ („ dlhé (rukávy) “) је истакнут у тексту;
 - страна 64 – налог у првом задатку је нетачно преведен „ Лопте обој зеленом бојом, квадре жутом, коцке црвеном, а пирамиде плавом. “ („ Lopty vyfarbi zelenou farbou, kruhy žltou, štvorce červenou a pyramídy modrou.“), задато је да се круг обоји жутом а квадрат црвеном бојом;
 - корице уџбеника са задње стране – није преведен текст задатка који се налази на корицама са задње стране уџбеника „ Изабери тачан одговор. Колико дужи има на цртежу? 11 дужи, 17 дужи, 13 дужи “

Други део уџбеника:

- корице уџбеника - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-

- Ilićová “);
- страна 1 - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);
 - страна 2 - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);
 - страна 2 – измењено име и презиме извршног уредника („ Aleksandra Milikićová “);
 - страна 2 – измењени аутори графичког обликовања уџбеника;
 - страна 2 – недостаје број у вези тиража уџбеника;
 - страна 3 – недостаје број 4. за обележавање редоследа поглавља *Природни бројеви до 100* у уџбенику („ Prirodzené čísla do 100 “);
 - страна 5 – изостављање предлога у реченици „ ...о којима се говори у лекцији “ („ ... o ktorých sa hovorí lekciách. “); реч „ лекција “ је преведена у облику множине („ lekciách “);
 - страна 11 – израз „ исти број елемената “ („ rovnaký počet prvkov “) није у тексту истакнут;
 - страна 13 – израз „ различит број елемената “ („ odlišný počet prvkov “) није у тексту истакнут;
 - страна 21 – у реченици „ Знакови којима записујемо гласове називају се слова, “ није правилно наведен облик глагола „ записујемо “ („ Znak, ktorými zapisuje hlásky sú písmená. “);
 - страна 31 – име детета у задатку је измењено („ Алекса “ – „ Alexander “);
 - страна 37 – формулација „... балоне на кончићима... “ („ ...balóny na povrázkoč ...“) није правилно преведена, адекватнији је превод „ ...balóny na motúzkoč ...“);
 - страна 42 – у задатку који је обележен зеленим кругом измењен је број, уместо четири печурке, задато је да се нацрта пет печурки („ Nakresli pred psom dve lopty, za ním päť rečiarok a nad ním jedného vtáka. “);
 - страна 46 – у задатку је измењено име детета и уместо мушког („ Сава “) употребљено је женско име („ Sára “);
 - страна 47 – изостављен је ребус - „ Кефалица “;
 - страна 48 – реч „ не припада “ („ nepatrí “) није истакнута у тексту;
 - страна 51 – у реченици „ Читаш: збир бројева три и један је број четири. “ бројеви три и један дати су цифрама уместо словима („ Čítaš: súčet čísel 3 a 1 je číslo štyri. “);
 - страна 55 – први задатак у табели је измењен, вредности умањеоца и разлике су замењена „ Четири минус три једнако је један. “ („ Štyri mínus jeden rovná sa tri. “);
 - страна 65 – у задатку бр. 5 под а) изостављена је реч „ број “ („ ... sčítanec je _ štyri. “);
 - страна 74 – у задатку је измењено име детета („ Тијана “ - „ Jarmila “);
 - корице уџбеника са задње стране – није преведен текст задатка који се налази на корицама са задње стране уџбеника „ Изабери тачан одговор. Збиру бројева 1 и 2 додај разлику бројева 6 и 4 и израчунај. “.

Трећи део уџбеника:

- корице уџбеника - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);
- страна 1 - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);
- страна 2 - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);

- страна 2 – измењено име и презиме извршног уредника („ Aleksandra Milikičová “);
- страна 2 – измењени аутори графичког обликовања уџбеника;
- страна 2 – недостаје број у вези тиража уџбеника;
- страна 5 – изостављање предлога у реченици „ ...о којима се говори у лекцији “ („ ... o ktorých sa hovori_lleckciách. “); реч „ лекција “ је преведена у облику множине („ lekciách “);
- страна 7 – појам „ следе “ („ nasledujú “) није истакнут у тексту;
- страна 10 – реч „ девет “ („ devät “) није истакнута у тексту;
- страна 14 – у задатку је измењено име детета („ Милош “ - „ Milan “);
- страна 16 – у задатку је измењено име детета („ Сара “ - „ Martinka “);
- страна 18 и 70 – поглавља „ САДА ЗНАШ “ штампана су малим словима и коришћена је различита терминологија („ Už vieš... “; „ Teraz vieš... “);
- страна 21 – у задацима су промењена имена деце („ Вања “ - „ Vladuška “; „ Срђан “ - „ Staňo “);
- страна 23 – у задатку бр. 4 налог није тачно преведен, тражи се заокруживање свих бројева који имају више од 5 јединица уместо више јединица од броја 5 („ ...viac ako 5 jednotiek,“);
- страна 25 – појам „ бројевна права “ („ číselná os “) није истакнут у тексту;
- страна 28 – бројеви „ 3 “, „ 3. “ и речи „ три “, „ количину “, „ ТРЕЋА “, „ трећи “, „ Редни бројеви “, „ редослед “ и реченица „ Редни број обавезно записујеш као број с тачком. “ („ 3 “, „ 3. “, „ tri “, „ počet “, „ TRETIA “, „ tretí “, „ Poradové čísla “, „ poradie “, „ Poradové čísla záväzne zapisujeme ako číslo s bodkou. “);
- страна 30 – задатак обележен плавим кругом није могуће тачно решити због грешака у његовој поставци - осми квадрат у који се уписују слова није обележен плавим квадратом („ Do 8. štvorčeka napiš 4. písmeno slova PALICA “), а жути квадрат и инструкција у вези са тим су сувишни јер садрже истоветни налог који се наводи у оквиру ружичастог троугла, такође ни један квадрат предвиђен за слова није обележен овим обликом („ Do predposledného štvorčeka napiš 4. písmeno slova MATKA “ - непотребно);
- страна 30 – у задатку је измењено име детета („ Тијана “ - „ Jana “);
- страна 34 – словна грешка, неправилна употреба предлога „ v “ („ ... koľko má Mirko u spolu balónov. “);
- страна 35 – у задатку је измењено име детета („ Бојан “ - „ Samko “, „ Уна “ – „ Martinka “);
- страна 37 – у задатку је измењено име детета („ Мирсад “ - „ Rastislav “);
- страна 42 – у задацима су измењена имена деце („ Радица “ - „ Ruženka “, Драган - Jaroslav “);
- страна 43 – у задатку је измењено име детета („ Милош “ – „ Juraj “);
- страна 44 – у задатку је измењено име детета и број година, уместо пет година наводи се седам година („ Сена “ - „ Vierka “, „ Vierka má 7 rokov. “);
- страна 45 – у задатку је измењено име детета („ Марко “ - „ Martin “);
- страна 45 – у задатку бр. 12 употребљен је неправилан облик заменице „... реши га.“ („ vyrieš ho. “);
- страна 47 – у задатку бр.6 измењена су имена деце („ Тодор “ - „ Andrej “; „ Митар “ - Michal “);

- страна 48 – у задацима су промењена имена деце („ Теа “ - „ Dajana “; „ Сандра “ – „ Malvína “; „ Ања “ - „ Анна “; „ Маша “ - „ Marta “);
- страна 50 – у задацима бр.4 и 5 измењена су имена деце („ Тара “ - „ Tereza “; „ Горан “ - „ Rast'o “);
- страна 51 – за израз „ кончић змаја “ („ povrázok šarkana “) адекватнији превод је „ motúzok šarkana “);
- страна 51 – у задатку бр.8 је измењено име детета („ Дина “ - „ Dajana “);
- страна 64 – реч „ значке “ је нетачно преведена, као „ поштанске марке “ („známky“), адекватан израз је „ odznaky “;
- страна 64 – у задатку бр. 13 погрешно је дат налог у вези бојења поља „ Ђ 14, Е15, Ж16, З15 и И 14 “ („ Е14, F15, G16, H15, и CH14 (поље „ CH “ није ни дато)), уместо F14, G15, H16, I15 и J14);
- страна 67 – појмови „ парни бројеви “ и „ непарни бројеви “ („ párne čísla “, „ перárne čísla “, „ Párne čísla “) нису истакнути у тексту;
- страна 70 – израз „ двоцифрени бројеви “ („ dvojčiferné čísla “) није истакнут у тексту;
- страна 72 – у задатку бр.12 је измењено име детета („ Марица “ - „ Martinka “);
- страна 73 – у задатку је измењено име („ Мира “ - „ Zuzana “);
- страна 74 – у задатку бр. 7 је измењено име детета („ Марко “ - „ Martin “);
- страна 75 – у задатку бр.12 је измењено име детета („ Александра “, „ Dobroslava “);
- корице уџбеника са задње стране – није преведен текст задатка који се налази на корицама са задње стране уџбеника „ Изабери тачан одговор. Који је број друге десетице чији је збир цифара једнак броју 6? “.

Четврти део уџбеника:

- корице уџбеника - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);
- страна 1 - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);
- страна 2 - погрешно написано име аутора уџбеника („ Ivana Ivančevićová-Ilićová “);
- страна 2 – измењено име и презиме извршног уредника („ Aleksandra Milikićová “);
- страна 2 – измењени аутори графичког обликовања уџбеника;
- страна 2 – недостаје број у вези тиража уџбеника;
- страна 3 – недостаје превод за израз „ кованице “ („ mince “);
- страна 3 – пожељно би било навести и други израза за „ папирни новац “ који се налази у оквиру назива дате тематске јединице („bankovky“);
- страна 5 – изостављање предлога у реченици „ ...о којима се говори у лекцији “ („ ... o ktorých sa hovori_llecksiách. “); реч „ лекција “ је преведена у облику множине („ lekciách “);
- страна 7 – у задатку је измењено име детета („ Вања “ - „ Vladko “);
- страна 8 – текст задатка бр. 10 није преведен у целости, немогуће је његово решавање, изостављен је податак о укупном броју употребљених коцки „Употребила је 16 коцака, ...“ („ Použila 16 kociek, 4 zelené...);
- страна 10 – у задацима су измењена имена деце („ Софија “ - „ Svetlana “, „ Горан “ - „ Andrej “, „ Радован “ - „ Vladko “, „ Стана “ - „ Zuzana “);

- страна 11 – у задатку бр.8 измењено је име детета (, Коста “ - ,, Milan “);
- страна 16 – у задатку бр.8 измењено је име детета (, Алекса “ - ,, Alexander “);
- страна 20 – у задатку бр.8 измењено је име детета (, Мирсад “ - ,, Marek “);
- страна 21 – у задацима бр. 15 и 16 измењена су имена деце (, Богдан “ - ,, Braňo “ , ,, Милица “ - ,, Mirka “ , ,, Јован “ - ,, Jozef “);
- страна 30 – у задатку бр.12 измењено је име детета (, Урош “ - ,, Dušan “);
- страна 35 – у задатку бр.5 измењено је име детета (, Јелена “ - ,, Jasna “);
- страна 38 – у задатку бр.13 измењено је име детета (, Алда “ - ,, Hanka “);
- страна 43 – у задатку бр.4 измењено је име детета (, Мина “ - ,, Mirka “ , ,, Селена “ - ,, Helena “) и број у задатку ,, Мина има 43 салвете ... “ (Mirka má 64 servítky ...);
- страна 44 – у задатку је измењено име детета (, Vida “ - ,, Vladimíra “);
- страна 38 – у задацима бр 3 и 4 су измењена имена (, Ирина “ - ,, Irena “ , ,, Јова “ , ,, Janko “);
- страна 48 – у задатку бр.11 измењено је име детета (, Добрица “ - ,, Daniel “);
- страна 50 – у задацима бр.9 и 10 измењена су имена детета (, Коста “ - ,, Karol “ , ,, Горан “ - ,, Milan “ , ,, Адил “ - ,, Matej “ , ,, Соња “ - ,, Martinka “);
- страна 51 – у задатку бр.4 измењено је име детета (, Милан “ - ,, Martin “);
- страна 58 – у задатку бр.12 измењена су имена деце (, Коста “ - ,, Rastislav “ , ,, Илија “ - ,, Igor “);
- страна 66 – у задатку бр.3 измењено је име детета (, Алекса “ - ,, Aleksander “);
- страна 72 – у задатку бр.6 измењено је име детета (, Ања “ - ,, Anna “);
- страна 74 – у задацима бр.1 и 2 измењена су имена деце (, Гоца “ - ,, Kristína “ , ,, Јован “ - ,, Kristián “);
- страна 77 – у задатку бр.5 измењено је име детета (, Зора “ - ,, Zuzka “);
- страна 78 – у задатку бр.7 измењено је име детета (, Бобан “ , ,, Braňo “);
- корице уџбеника са задње стране – није преведен текст задатка који се налази на корицама са задње стране уџбеника ,, Изабери тачан одговор. Теодора има три новчанице од 10 динара. Купила је жваку за 17 динара. Колико јој је новца остало?“.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси томе да градиво буде разумљиво ученицима којима је намењено.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4. Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4. Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је **испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.**

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ РУКОПИС ПРЕВОДА УЏБЕНИКА У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 40. ЗАКОНА О УЏБЕНИЦИМА („Сл. гласник РС“, бр. 27/2018)

Након пажљивог оцењивања, закључује се да је садржај рукописа превода уџбеника *Математика 1 (први, други, трећи и четврти део), уџбеника математике за први разред основне школе на словачком језику* непромењен у односу на уџбеник на српском језику.

Напред наведени недостаци могу се лако исправити, те није потребно поново достављати рукопис превода на преглед.

Приликом оцењивања уочене су следеће грешке у горе наведеном уџбенику на српском језику:

- Први део уџбеника, страна 8 – илустрација којом су представљени односи у простору је недовољно прецизна и може збунити ученике јер је лице девојчице представљено у профилу а тело анфас тако да кревет је иза девојчице у односу на главу али не и у односу на тело када се налази бочно од ње, исто као и сто који се налази испред девојчице у односу на положај њене главе али не и тела.

Стручна комисија Педагошког завода Војводине у саставу: